

Een gezonde en verantwoorde manier om de Bijbel te bestuderen

Er wordt wel eens gezegd dat de Bijbel een gemakkelijk boek is. Dit is echter geenszins het geval. De geschriften zijn meerdere millennia oud en geschreven in een heel ander cultureel kader. Bovendien maken eeuwen kerkgeschiedenis, met specifieke theologie, dogmatiek en zelfs apologetiek het niet makkelijk om de Bijbel onbevooroordeeld maar open van geest te benaderen.

Sowieso zijn er enkele basisgegevens waarmee we best rekening houden wanneer we de Bijbel openen.

1. Het doel van Bijbelstudie

Bijbelstudie is meer dan informatie verzamelen. Een gezonde Bijbelstudie heeft niet als eerste doel: gelijk krijgen, losse teksten zoeken om eigen ideeën te bewijzen, anderen corrigeren, speciale of 'verborgen kennis' vinden die je het gevoel geven 'verder te staan' dan anderen. Bij Bijbelstudie gaat het om: begrijpen wat de tekst werkelijk zegt, ontdekken wat God openbaart, toepasbare levenslessen, groeien in geloof, liefde, nederigheid, onderscheidingsvermogen... Dus niet enkel verstand, maar ook hart en leven.

Samen overleggen

Waarom lees jij de Bijbel? Wat hoop je ermee te bereiken?

Vind je bijbellezen makkelijk, interessant, een opgave...? Wat geeft je voldoening, waar loop je tegenaan?

2. Waarmee moet je rekening houden?

a. De Bijbel heeft context

Geen enkele tekst staat op zichzelf. Je moet altijd rekening houden met: de verzen ervoor en erna, het hoofdstuk, het hele bijbelboek, de historische situatie, aan wie de tekst geschreven is, het doel van de schrijver. Een tekst uit zijn context halen leidt vaak tot verkeerde conclusies.

b. Niet elk deel van de Bijbel is hetzelfde soort tekst

De Bijbel bevat verschillende genres, zoals: geschiedenis, wetgeving, poëzie, profetie, wijsheid, parabels, brieven, apocalyptiek.

Je leest een psalm anders dan een brief van Paulus, en een gelijkenis anders dan een historisch verslag.

c. Beschrijving is niet altijd bedoeld om na te volgen

Soms beschrijft de Bijbel wat mensen deden, zonder dat dit betekent dat wij het ook moeten doen. Dus niet alles wat in de Bijbel gebeurt, is automatisch een voorbeeld om na te volgen. Gezond verstand is belangrijk.

d. Persoonlijke gevoelens zijn niet de hoogste norm

Gevoelens mogen (en moeten) er zijn, maar ze mogen de betekenis van de tekst niet bepalen. Ga eerst op zoek naar de bedoeling van de tekst, daarna komt de vraag: "Wat voel ik hierbij?"

e. Eén tekst mag niet tegen de rest van de Bijbel worden uitgespeeld

Moeilijke teksten moet je lezen in het licht van: duidelijkere teksten, het geheel van de Schrift, het centrale getuigenis over God, mens, zonde, genade en verlossing.

f. Het is de tekst die moet spreken

Elke tekst en elk verhaal verdient een eerlijke, onbevooroordeelde diepgaande studie, zonder overschaduwd te worden door allerlei andere teksten of vastgelegde traditionele gedachten. Het is niet de bedoeling om eigen gedachten of leerstellige elementen in de tekst te leggen.

g. Geestelijke en mentale gezondheid tellen mee

Verantwoorde Bijbelstudie veroorzaakt geen dwangmatigheid, voortdurende angst, religieuze paniek, schuld zonder hoop, geestelijke hoogmoed. Gezonde Bijbelstudie brengt wel waarheid én genade, overtuiging én hoop, eerbied én rust, kennis én liefde

Een goede houding is:

eerbiedig – dit is geen gewone tekst

leerbaar – ik wil luisteren

eerlijk – ook als de tekst me corrigeert

geduldig – niet alles is direct duidelijk

biddend – vraag om wijsheid

nederig – ik ben geen maatstaf voor de waarheid

Samen overleggen

- Aan de hand van bovenvermelde 'regels': evalueer jouw manier van omgaan met de bijbel. En hoe gebeurt het in je kerk? Wordt er rekening gehouden met deze elementen?
- Misschien kunnen jullie in groep, met ieders ervaring met de Bijbel, proberen markante voorbeelden te vinden bij elk van bovenvermelde punten...

3. Praktisch

Tip: gebruik een copie van de tekst zodat je voluit opmerkingen, vraagtekens en uitroepetekens kunt noteren. Ook is het aan te raden om kleurtjes te gebruiken, bv. om herhalingen aan te geven.

Lees het gedeelte aandachtig en meerdere keren

Lees niet te snel. Let op: herhalingen, sleutelwoorden, contrasten, opdrachten, beloften, vragen, verbanden.

Lees liefst ook het grotere stuk eromheen. Lees het indien mogelijk in verschillende bijbelvertalingen (NBV, NBG, Statenvertaling, Naardense Bijbel, Bijbel in Gewone Taal, ...).

Stel observatievragen: wat staat er?

Welke personages komen voor? Wie spreekt en tot wie? Wie handelt? Wat gebeurt er? Waar en wanneer gebeurt het? Wat is het hoofdthema? Welke woorden vallen op? Zijn er herhalingen? Is dit een bevel, belofte, waarschuwing, gebed, verhaal, beeldspraak? Blijf dicht bij de tekst.

Duid aan waar de tekst of het verhaal wringt.

Soms bevat een tekst of een verhaal elementen die vragen oproepen, die vreemd overkomen, die schuren or wringen. Vaak zijn dit de elementen waar de boodschap te vinden is.

Zoek woorden en begrippen op

Gebruik een goed bijbels woordenboek om de betekenis van namen, woorden en begrippen op te zoeken. Heb je toegang tot de brontekst (Hebreeuws en Grieks - bv. via de Blue letter Bible met Strongs), dan is het goed om alle belangrijke woorden op te zoeken. De brontekst geeft immers heel vaak interessante en soms zelfs belangrijke nuances weer.

Onderzoek de context.

Wat gebeurt er vlak voor en na deze passage? Gaan er 'belletjes rinkelen' (overeenkomsten, verwijzingen, ...). Wat is het doel van dit hoofdstuk? Wat is het doel van dit bijbelboek? In welke historische situatie staat dit? vb.: Een tekst in een vervolgingssituatie lees je anders dan een tekst over gemeentelijke orde of persoonlijke vermaning.

Bepaal het genre: Wat voor tekst is dit?

Poëzie gebruikt vaak beelden. **Spreuken** geven algemene wijsheid, geen absolute stellingen of geboden. **Brieven** zijn vaak heel concreet aan een gemeente gericht. **Profetie** gebruikt soms sterke symboliek. **Verhalen** beschrijven vaak eerst, voordat je toepast.

Zoek naar de oorspronkelijke betekenis

Wat betekende dit voor de eerste hoorders of lezers? Pas als je dat serieus neemt, kun je verantwoord de brug maken naar vandaag.

Belangrijke vragen: Wat wilde de auteur duidelijk maken? Wat moest het eerste publiek begrijpen? Wat zegt dit over God? Wat zegt dit over de mens? Wat zegt dit over leven en geloof, liefde, relaties, ...?

Een vaak interessante en soms hoognodige stap is teruggaan naar de brontekst (Hebreeuws en Grieks). De bijbelse woordenschat is immers anders dan de onze. De online BLUE LETTER BIBLE en/of la Bible Segond met Strong kan hiervoor bijzonder nuttig zijn

Vergelijk met de rest van de Bijbel

Gebruik de Bijbel om de Bijbel te helpen uitleggen: Zijn er parallelteksten? Hoe past dit in het geheel van de Schrift? Hoe verhoudt dit zich tot het evangelie? Is er vervulling, verdieping of verduidelijking elders? Dit beschermt tegen eenzijdige uitleg.

Pas de tekst eerlijk toe

Wat vraagt deze tekst nu van mij? Toepassing kan gaan over: denken, karakter, keuzes, relaties, gebed, gehoorzaamheid, troost, hoop. Toepassing is trouw aan de tekst, concreet, uitvoerbaar, niet geforceerd.

Samen overleggen

- Probeer samen bovenstaande stappen toe te passen, bv. op een evangelieverhaal zoals Marcus 8:22-26 (de blinde te Betsaida), of de genezing in het badhuis van Bethesda in Joh 5, of een tekst naar keuze.

4. Gevaren waarvoor je moet oppassen

a. Prooftexting

Een los vers gebruiken om een eigen standpunt (of leerstellingen) te bewijzen zonder context.

b. Alles direct op jezelf betrekken

Niet elke tekst is eerst persoonlijk aan jou gericht. Vraag eerst: wat betekende deze tekst oorspronkelijk?

c. Sensatiezucht

Vooraf zoeken naar verborgen codes, spectaculaire eindtijdschema's of geheime betekenissen.

d. Selectief lezen

Alleen teksten lezen die prettig of bevestigend zijn.

e. Wetticisme

De Bijbel lezen op een manier die alleen druk, schuld en prestatie oproept, zonder genade en relatie met God.

f. Subjectivisme

Je eigen interpretatie als hoogste norm nemen, ook als dat niet klopt met de tekst zelf.

g. Geïsoleerd lezen

Alsof niemand anders iets te zeggen heeft. Verantwoorde studie gebeurt ook in verbondenheid met de kerk en met gelovigen door de eeuwen heen. Samen lezen is vaak veel meer verhelderend...

5. Aan de vruchten herken je...

Gezonde Bijbelstudie leidt meestal tot:

- meer eerbied voor God
- meer liefde voor waarheid
- meer nederigheid
- meer gehoorzaamheid
- meer liefde voor anderen
- meer onderscheidingsvermogen
- meer hoop en standvastigheid

Ongezonde Bijbelstudie leidt vaak tot:

- trots
- hardheid
- verwarring
- dwang
- angst zonder evangelie
- geestelijke superioriteit
- fixatie op bijzaken

De vrucht zegt veel over de manier van lezen.

Samen overleggen

- Welke 'fouten' heb je zelf al gemaakt bij het omgaan met de Bijbel? En welke heb je al vastgesteld in je kerkgemeenschap?
- Welke positieve of negatieve 'vruchten' heb je zelf al ervaren of vastgesteld bij anderen die de Bijbel lezen, bestuderen of gebruiken?

